

Vincas Mykolaitis-Putinas

"Altoriaj šešely"

Tema kolbia?

Data

Įmogaustu amžinas klajokli! Klajoji tu gyvenimo kely ir savo sielos gelmėse. Klaskaisi sen ir ten tarp TAIP ir NE... Pyksti si su sarim, draudi ir kaltini save: tary gyvena du, nes du sudaro vienas!... Je kaip sunku issilaikyti kad nesuzest savęs! Je tu klaskaisi tol, kol pusi tavo ima ir vaimiga. Tada kaip obelis, numetus neraininga zieda, imi tu vest gyvenimo vaisis...

"Deryni kieti, plieniniai skambalo smūgiu paradino suida, Varovis is miego? Kur jis? Taip, tai seminarija, i kuria vos pusi dvi savaites pateko jaunas iesiolikos metu vaikinas. Suidas, dar nepaizstantis gyvenimo, netgi rezinantis ir nesuimanantis paties savęs. Jis - nepap-

rastai jautrus ir jaunatviskai tyras,
štai staiga patenka į visiskai naują
gyvenimo kelią, kuris jį žada saugo-
ti nuo pilno dorybių ir nedorybių
pasaulio. Tačiau jį Vasario laukė
didžiulis išbandymas, nes jis nenurokė,
kad pasiroko ne tas kelias, jog gimė
būti kuo kitu.

"Staiga jis atsiminė, kad šiandien
ir diena nepaprasta. Šiandien štai
jį baigia ilgas penkis dienas uždėkai-
jas ir pūkė^m karta užviriks sutanas. Šita
mintis nutvėrė Luidą Vasarij nuo gal-
ros iki kojų! Tai pirmoji lemtinga
jo gyvenimo diena. Pirmas žingsnis į
didžiulius rūmus, puosnius ir drasin-
gus, tačiau turtai ir negaibstingai
saugančias nuo žmogaus ir ~~nuo~~ pasau-
lio. Tačiau kaip veidrodis atspindys
ir tikrovė, taip kaip pliusas ir minusas
- nedaloma vienovė, sudaranti vienetą,
taip ir šventumas turi savo antecę

pusę. Tai kas gi stūmė Vasarij čia?
Kas paskatino jį išsivadėti viso pa-
saulio? Juk jis jautė, kad jo kūne
gyvena poeto širdis! Bet jis nežinojo,
kad gimė būti poetu, laisvum kaip
rejas, o ne įremintu ir draudimais
ir dogmas!

Du įvykiai, sudėbingas miestelių ir odinių
jų šiūdui gyvenimo juoduma. Jautė
Vasario siela buvo taip sukrista, kad
ilgiau abejoti neturko. Ir jau tada
jam kartais atrodė, kad "ir jis
pats jau stovi ant bedugnis krašto".
Todėl vienintelis pabėgimas, vienintelis
išsigelbėjimas buvo seminarija. "Tis kitas
puos-jaunuoliskas entuziazmas, didė-
lis darbas noras". Jis norėjo dvioti
lietuvai. Jausdamas savyje poetą,
jis nesumato, kad jo kūrybai neuž-
teks to, ko duoda kunigystė. Jis
nežinojo, kad sutana varžo, pančioja
kojas ir slepia nuo saulės spindulių.

Tācīau tie spindulīci dar labīau
sīlto, kai jie slēpiami! Jis manē,
kad galīs padorānoti savo tēynai
daug puikius kūrinis, kaip Maico-
nio, poeto-kunigo! Bet nevertino
savēs... Jis nesemato, kad jo dravā
per daug plati ir nenori būtī
paābota. Nenori jī teikt upē, kuri
turi tik vienā kryptī. Jo dravā
norėjo lietis ir visas puses, kaip
eāeras kad lijas...

Štai maījo jau keletas metus. Vasa-
ris ima perprasti seminarijas dravias.
Tācīau dabar jis pamato ne tiktai
vienā jos pusē. Jis pastebi, jog
kaktais jis negali cīa prītapti.
Ir tada jis uzsīdono ir savo
maīyti pasauli, galbūt ne uzsīdono,
o uzsīrakina, jis kencia savy viši-
kai vėnas, nekam nepasakodamas
savo minčūs. Jis bando suarktī
su Dievu. Vasaris stengias iš risos

šīdies, tācīau jis junta, kad jo
šīdy tuscīa. Tuscīa, kai jis meldžia-
si, tuscīa, kai atlieka išpažintis
ar medituoja. Beparnis žodis ir for-
muluotēs, ~~kai sake išpažintis~~, jam
ypač buvo atstumiancios. Kiekvienā
kartā jis bandē išgalvoti vis naujas
nuodimes, pasitelkdamas savo la-
kia fantazija, bet viskas atrodyda
ro taip banalus! Bet kas tai?! Ko-
dėl jam neišėina būtī su Dievu,
jauisti palaimą, besimeldžiant ir
džiūngsmā vos išrydus prieš materia-
lų Dievā-sventajā komunijā? Abejō-
nis banga apliejo jo šīdī. Gal
jis nevertas Dievo, gal jam ne-
duota pažinti jī?! Jis kasdien
sieki tobulumo. Bet argi amogui
duotas tobulumas? Ne! Tai tik ilūi-
zija!..

Lūicija... Pirmeji mėli, pirmasis
kapniaas ir lyg įkyri mintis, kad

gyvenimas nesibaigia seminarijos
sienomis. Ji dirgino jo jautrus vidi-
nis pasaulis. Tada jo siela suskilo
į dvi puses, į du žmones ir jo kon-
fliktas sąryje pasidarė dar stip-
resnis. "Jo, kunigo, sąžinė, mešinosi
iš anksto numatytam, apgalvotam
meilės priėmimui, nes tai juk būter
nuodėmė". Tačiau poetas jame nori-
jo būti į laukus su vejais ir
parinti pasauli tokį, koks jis yra;
su viskuo: ir gėriu, ir blogiu. Ir kuni-
gas jį perspėjinejo: "išvairi ir purva, žinok,
labai sunku tau bus iš jo išlipti! Bet
✓ kaip išlikti tyram, kaip kūdykūi?
Užsidaryti, apitvinti sienomis iš akme-
nų, kurį tik slepia, bet nesildo... Ir
žmogaus siūdis tada, neganus sūlu-
mos, pavista ledu... O juk POETO
siūdziai veikia visko daug daugiau!
Kaip nieks negali gimti tik iš vieno,
tik iš dviejų, taip ir kūryba ~~XXXXXX~~

3?
tik iš žmogaus vidaus gimti negali!...
Taip ir antroji moteris, žaviji baroneinė,
saki kunigui Vasariui: "Menas yra
platus kaip gyvenimas, o gyvenimas
yra įvairus ir įdomus. Gyvenimas
duoda turtingiausios kūrybai medžia-
gės. Jeigu nori būti rašytoju - parink
ir studijudė gyvenimą! Tik ji renin-
telė Vasariui įkrepi išsivadavimo min-
tį, liepi imti iš gyvenimo viską, ką
jisai duoda.

Vasaris blaškėsi tarp kunigo ir poeto,
tarp dviejų asmenų, gyvenančių vi-
name jame. Jis norėjo juos abu
sutaukyti, tačiau jie buvo tokie skir-
tingi! Jis stengėsi būti kunigu, docu,
tikru, tada kūryba buvo ~~retiška~~
ir nesūdinga. Ji buvo kaip valgis
be druskos ar bespalvi gėlių, nieko
niekada nesuzavėsianti. Kūryba
be įspūdžio, be jausmų, be savo antros
pusės, buvo sausa ir sprangi, ji

atrodē NETIKRA. O Meilē! Juk visa-
da jī jungias su āmogum, ū tada
ryksta stebuklas! Jai jī yra teji
jēga, kuri nēbada neguama, tik
stato! O jī, vėninteli, duota to
pačio Dievo, buvo nepasīliama, nes
buvo uždrausta kunigai sielai. Kodēl?
Kodēl?..

Vasaris bandē būti geru patu, bet
kunigytes dogmos laiki jī. Jos
draudē, diktavo savo taisykles. Jē
slūdas plėsi ū dvi puses: tarsi
lindo tuneliu, kurio sienos ū aštrūs
spygliūs, ū kai bandai pro juos
ūtrysti šviesā, jē sminga tau giliai
ū skauda... Taciau tos tunelis ne-
buvo ilgas. Jis buvo toks, koks buvo
slūdo bendimo kelias. Jis blaškė
tol, kol pagaliam užaugo, jē mintys
subrendo, tapo riantisos, rūnpusės.
Gyvenimas parodē jam abi savo
puses, ū tik tada jis suprato,

ko norėjo iš gyvenimo. Tada suprato
ū nusprendē likti tuo, kuo jam
buvo lemta būti. Jis pasiliko amo-
gumi, kokui sutvėrē jē pats Dievas.
LAISVU āmogumi.

Mes ateiname ū sē pasaulis ū
kūlvinas turim teisę PASIRINKTI.
Jē jokios dogmos, jokie mūsų pačius
sugalvoti ū statymai, nepalauž āmo-
niū, kuri ieško tikros tiesos ū
tikros gyvenimo prasmės.

5/4k8